

Nader onderzoek vleermuis en huismus

Zandweg 210 De Meern

Nader onderzoek vleermuis en huismus

Zandweg 210 De Meern

Colofon

Abonnementhouder van de Nationale Databank Flora en Fauna

Uitgevoerd door: Natuurbank Overijssel

Opdrachtgever: Ambog

Projectnummer en versie: 6726 , versie 1.0	Status: Definitief
Auteur: Ing. [REDACTED]	Veldmedewerker(s): Ing. [REDACTED]
Ligging projectgebied: Zandweg 210 De Meern	Rapportdatum: 12-8-2024

Correspondentieadres:
Nobelstraat 7-5
7131PZ Lichtenvoorde

E: info@natuurbankoverijssel.nl
T: 0850-509852

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1	Inleiding.....	3
1.1	Aanleiding.....	3
1.2	Reikwijdte.....	3
Hoofdstuk 2	Het onderzoeksgebied	4
2.1	Situering	4
Hoofdstuk 3	Methode.....	5
3.1	Methode.....	5
3.2	Onderzoeker.....	6
Hoofdstuk 4	Resultaten	7
4.1	Resultaten	7
4.2	Discussie	7
Hoofdstuk 5	Samenvatting en conclusies.....	8
5.1	Samenvatting.....	8
5.2	Effectbeoordeling.....	8
5.3	Conclusie	8
5.4	Houdbaarheid.....	8

HOOFDSTUK 1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

Er zijn plannen voor de bouw van vijf nieuwe grondgebonden woningen op een perceel aan de Zandweg 210 in De Meern. Om de bouw mogelijk te maken en een ontsluitingsweg aan te kunnen leggen, dient een deel van de aanwezige (laagstam)fruitbomen gerooid te worden. Uit verkennend natuurwaardenonderzoek, uitgevoerd door Natuurbank Overijssel in 2023¹, kwam naar voren dat overtreding van een verbodsbepaling van de Omgevingswet flora- en fauna-activiteit, uitgesloten kon worden. De gemeente Utrecht was het echter niet volledig eens met deze conclusie en eiste aanvullend onderzoek naar de functie en betekenis van het plangebied voor de huismus en vleermuizen.

1.2 Reikwijdte

Voorliggend rapport beschrijft de resultaten van onderzoek naar de functie en betekenis van het totale plangebied voor huismus en vleermuizen. Dit onderzoek is uitgevoerd in de periode februari – augustus 2024.

Voorliggend rapport geeft antwoord op de volgende onderzoeksvragen?

1. Wat is het betekenis van het huidige plangebied voor de huismus?
-benutten huismussen het plangebied als foerageergebied? Zo ja, wanneer en wat is de betekenis van het plangebied als foerageergebied voor nestelende huismussen?
2. Wat is de betekenis van het huidige plangebied voor vleermuizen?
-bezetten vleermuizen en verblijfplaats in het plangebied? Zo ja, welke soort(en), type verblijfplaats, functie van de verblijfplaats en aantallen?
-benutten vleermuizen het plangebied als foerageergebied? Zo ja, welke soorten en aantallen?

¹ Rapport 5603 d.d. 22-11-2023

HOOFDSTUK 2 HET ONDERZOEKSGBIED

2.1 Situering

Het onderzoeksgebied is gesitueerd aan de Zandweg 210 te De Meern, gemeente Utrecht. Het ligt in stedelijk gebied. Op onderstaande luchtfoto wordt het onderzoeksgebied weergegeven op een luchtfoto.

Ligging van het onderzoeksgebied op de luchtfoto en begrenzing van het onderzoeksgebied (rode lijn).

3.1 Methode

Algemeen

In dit hoofdstuk wordt de toegepaste onderzoeksmethode per soort(groep) weergegeven.

3.1.1 Huismus

Het onderzoek naar de betekenis van het plangebied voor huismussen dient antwoord te geven op de volgende onderzoeksvragen:

- benutten huismussen het plangebied als foerageergebied? Zo ja, wanneer en wat is de betekenis van het plangebied als foerageergebied voor nestelende huismussen?

Om antwoord te kunnen geven op bovenstaande onderzoeksvraag is het plangebied drie maal onderzocht op de aanwezigheid van foeragerende huismussen. Tijdens het onderzoek zijn alle huismussen geteld en is gepoogd onderscheid te maken tussen volwassen huismussen en jonge (1KJ) huismussen. Daarbij is gebruik gemaakt van een verrekijker (Swarovski 12x50).

Het plangebied is bezocht op 10-3-2024, 1-5-2024 en 10-6-2024. Alle bezoeken werden uitgevoerd in de tweede helft van de ochtend, tussen 9:30 – 12:30 uur en duurden telkens een uur. Het bezoek in februari is uitgevoerd om te onderzoeken of huismussen het plangebied benutten als foerageergebied buiten de broedtijd. Het onderzoek in mei is uitgevoerd om de onderzoeken of nestelende huismussen het plangebied benutten als foerageergebied en het onderzoek in juni is uitgevoerd om vast te kunnen stellen of uitgevlogen jonge het plangebied benutten als foerageergebied. Tevens zal het onderzoek voldoende inzicht geven in de aanwezigheid van nestelende huismussen in het plangebied.

3.1.2 Vleermuizen

Het onderzoek naar de betekenis van het plangebied voor vleermuizen dient antwoord te geven op de volgende onderzoeksvragen:

- bezetten vleermuizen een verblijfplaats in het plangebied? Zo ja, welke verblijfplaatsen bezetten ze, welke soort bezet een verblijfplaats, wat is de functie van de verblijfplaats en hoeveel dieren bezetten er een verblijfplaats?

- wordt het plangebied benut als foerageergebied door vleermuizen? Zo ja, welke soorten benutten het plangebied als foerageergebied, en hoeveel vleermuizen foerageren er in het plangebied?

Methode

Om de onderzoeksvragen te kunnen beantwoorden is zowel visueel als auditief geïnventariseerd. Met behulp van een heterodyne batlogger met opnamefunctie (type: Batlogger M2) is de echolocatie die vleermuizen uitzenden voor ons hoorbaar gemaakt. Door de dieren ook zoveel mogelijk visueel waar te nemen is de determinatie geverifieerd en is het gedrag (en daarmee vaak de functie van het gebied) vastgesteld. Dit onderzoek is specifiek gericht op het in kaart brengen van verblijfplaatsen, soortsaanstelling en gebiedsgebruik. Tijdens het onderzoek is ook gebruik gemaakt van een warmtebeeldcamera (Pulsar Helion xq28). Een dergelijke camera is van grote meerwaarde bij het waarnemen van vliegende dieren tijdens het binnenvliegen en voor het waarnemen van vleermuizen met een extreem zachte sonar, zoals de gewone grootoorvleermuis.

Het onderzoek is afgestemd op het mogelijk voorkomen van alle vleermuissoorten.

Voor het in beeld brengen van de betekenis van het plangebied zijn vier verschillende bezoeken aan het onderzoeksgebied gebracht. De bezoeken in juni en juli zijn uitgevoerd voor het in kaart brengen van kraam- en zomerverblijven, het bezoek in augustus is uitgevoerd in verband met onderzoek naar de functie van het plangebied als foerageergebied door vleermuizen na de kraamtijd.

Gelet op de omvang van het onderzoeksgebied, zijn alle bezoeken uitgevoerd door één onderzoeker. Deze onderzoeker was in staat om binnen 2 minuten rondom de woning te lopen om eventueel in- en uitvliegende dieren waar te kunnen nemen.

bezoekdatum	tijdstip	Zon op/onder	n-onderzoekers	Doel	Weersomstandigheden
11-6-2024	21:55-0:30	21:55	1	Verblijfplaatsen & foerageergebied	Bewolkt, 15°C, droog, wind 2-3Bft
12-6-2024	2:11-5:15	5:15	1	Verblijfplaatsen & foerageergebied	Bewolkt, 12°C, droog, windstil
13-7-2024	21:50-0:25	21:50	1	Verblijfplaatsen & foerageergebied	Bewolkt, 16°C, droog, wind 1-2 Bft
12-8-2024	22:00 – 0:00	21:09	1	foerageergebied	Onbewolkt, 29°C, droog windstil,

Bezoekschema vleermuisonderzoek

3.2 Onderzoeker

Het onderzoek is uitgevoerd door Ing. [REDACTED] Hij is een ervaren veldbioloog met ruime ervaring op het gebied van vogelonderzoek (broedvogelkartering, winter- en trekvogelonderzoek) en vleermuisonderzoek (zomerverblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebied).

HOOFDSTUK 4 RESULTATEN

4.1 Resultaten

In dit hoofdstuk worden de resultaten van de uitgevoerde onderzoeken gepresenteerd per soort(groep). Alleen relevante onderzoeksresultaten worden gepubliceerd.

4.1.1 Huismus

Er zijn tijdens het onderzoek géén foeragerende huismussen in het onderzoeksgebied vastgesteld. Ook zijn geen nestelende huismussen vastgesteld in aangrenzende erven.

4.1.2 Vleermuizen

Verblijfplaatsen

Er zijn geen aanwijzingen gevonden dat vleermuizen een verblijfplaats bezetten in het onderzoeksgebied. Er zijn geen in- of uitvliegende dieren waargenomen bij de woning. Ook zijn geen boombewonende vleermuissoorten in het plangebied vastgesteld met een indicatie voor een verblijfplaats in het onderzoeksgebied.

Foerageergebied

Het plangebied wordt door verschillende vleermuissoorten benut als foerageergebied. Tijdens alle bezoeken zijn 1-3 gewone dwergvleermuizen waargenomen in het onderzoeksgebied. Het is onbekend waar deze dieren een verblijfplaats bezetten. Tijdens de bezoeken op 11 juni en 13 juli werd respectievelijk 2x en 3x kortstondig één laatvlieger waargenomen in het onderzoeksgebied. Deze dieren foerageerden telkens enkele minuten met tussenpozen in het onderzoeksgebied. Op 12 augustus werd een foeragerende vleermuis waargenomen in het onderzoeksgebied m.b.v. de warmtebeeldcamera. Deze vleermuis werd niet opgepikt door de Batlogger 2M. Dit betrof mogelijk een gewone grootoorvleermuis. Deze vleermuis werd enkele minuten kortstondig waargenomen aan de zuidzijde van het onderzoeksgebied en verliet het onderzoeksgebied via de laanbeplanting van de Zandweg.

4.1.3 Overige waarnemingen

Er zijn geen aanwijzingen gevonden dat andere beschermde diersoorten, zoals egel, boommarter en steenmarter in het onderzoeksgebied een vaste rust- of voortplantingsplaats bezetten of het onderzoeksgebied frequent benutten als foerageergebied.

4.2 Discussie

Vleermuizen

Er zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen in het onderzoeksgebied vastgesteld en uit veldonderzoek is gebleken dat vleermuizen het onderzoeksgebied benutten als foerageergebied. Dat vleermuizen het onderzoeksgebied benutten als foerageergebied, was te verwachten, gelet op de inrichting, het gevoerde beheer en de ligging ervan in de woonkern De Meern.

Vleermuizen die een verblijfplaats bezetten in een woonkern, foerageren doorgaans enige tijd in de directe omgeving van de verblijfplaats op daarvoor geschikte plekken, om vervolgens verder weg gelegen foerageergebied op te zoeken. Dorpen en steden (bebouwing met tuinen) worden 's nachts dan ook slechts in beperkt mate benut als foerageergebied (pers. Ervaring auteur). Al kunnen gewone dwergvleermuizen soms geschikte plekken in steden en dorpen ook in de nachtelijke uren benutten als foerageergebied. Vermoedelijk gaat het daarbij vaak om territoriale mannetjes, in plaats van zogende vrouwtjes.

Voorgenoemd beeld van foerageergedrag van vleermuizen, bevestigt het vermoeden dat vleermuizen het plangebied benutten als foerageergebied, zoals gesteld in het verkennend natuurwaardenonderzoek van Natuurbank Overijssel. Indien het onderzoeksgebied langdurig gemonitord zal worden, zal blijken dat

verschillende vleermuissoorten, in meer of mindere mate, het onderzoeksgebied benutten als foerageergebied. Daarbij gaat het om lage aantallen, die het gebied kortstondig benutten.

Huismus

De staat van instandhouding van de huismus in ons land is zeer ongunstig (Sovon, 2023). Het plangebied en de aangrenzende erven worden als weinig geschikt habitat voor de huismus beschouwd. De huismus haalt de hoogste dichtheden op agrarische erven en oude stadwijken met huizenblokken met tuinen, enig groen en ruderaal percelen in de directe omgeving. Het onderzoeksgebied en de aangrenzende erven zijn weinig geschikt voor de huismus vanwege het ontbreken van geschikte nestplaatsen (nieuwbouw, bedrijfsbebouwing) en vermoedelijk hoge predatiekansen vanwege het lommerrijke karakter van de zuidzijde (grote tuinen, met bomen en struiken).

Als gevolg van het ontbreken van nestelende huismussen in het plangebied en de aangrenzende tuinen, vormt het onderzoeksgebied geen onderdeel van het functionele leefgebied van de huismus.

HOOFDSTUK 5 SAMENVATTING EN CONCLUSIES

5.1 Samenvatting

In de periode februari-augustus 2024 is een perceel op het adres Zandweg 210 in De Meern onderzocht op de aanwezigheid van huismussen en vleermuizen.

Uit onderzoek kwam naar voren dat vleermuizen het plangebied benutten als foerageergebied maar dat huismussen het plangebied niet benutten als foerageergebied. Huismussen of vleermuizen bezetten er geen voortplantings- of rustplaats.

De betekenis van het plangebied voor vleermuizen is beperkt. Vermoedelijk foerageren verschillende vleermuissoorten kortstondig in het plangebied, hoofdzakelijk na het verlaten van de verblijfplaats in de directe omgeving en voor het binnenvliegen van de verblijfplaats in de omgeving. Dergelijk gebruik, is kenmerkend voor geschikt foerageergebied nabij de verblijfplaats. Vleermuizen foerageren hoofdzakelijk in gebieden buiten het plangebied. Het plangebied vormt voor vleermuizen één van de vele foerageergebieden. Het vormt voor geen enkele vleermuis een essentieel foerageergebied. Gelet op de oppervlakte van het plangebied, is dat ook niet mogelijk; daarvoor is het plangebied simpelweg te klein.

5.2 Effectbeoordeling

Als gevolg van het verwijderen van (laagstam)fruitbomen en het bouwen en bewonen van vijf nieuwe grondgebonden woningen, wordt de functionaliteit van een verblijfplaats van vleermuizen of de nestplaats van een huismus niet aangetast. Afhankelijk van de soort, neemt de geschiktheid van het plangebied als foerageergebied voor vleermuizen toe (niet lichtmijdende soorten), of neemt deze mogelijk iets af (lichtmijdende soorten).

5.3 Conclusie

Uitvoering van de voorgenomen ontwikkeling (woningbouw en bewonen van de woningen) heeft mogelijk effect op de betekenis van het plangebied voor vleermuizen, niet op de betekenis ervan voor huismussen. Dit effect is echter zeer gering en leidt niet tot overtreding van een verbodsbepaling van de Omgevingswet (flora- en fauna-activiteit).

5.4 Houdbaarheid

Onderzoeksresultaten zijn in de regel 36 maanden bruikbaar. Oudere gegevens worden niet als betrouwbaar beschouwd.